

Streszczenie

Celem pracy była odpowiedź na pytanie badawcze dotyczące spostrzegania osoby starszej, aktywnej poprzez świadczenie wolontariatu. W pracy podjęta została problematyka: spostrzegania osób starszych, sposobów mówienia o osobach starszych i konstruowania obrazu aktywnego seniora w Polsce początku XXI wieku. W tym celu na terenie Wrocławia i Oławy (w latach 2015-2018) zrealizowałam projekt badawczy. Jego wynikiem jest dysertacja pt. „*Wolontariat seniorów – obrazy aktywności osób starszych*”.

W ramach zaplanowanych badań zbierałam potrzebne dane poprzez: (1) prowadzenie badań terenowych (realizowanych w trzech blokach), (2) kwerendę literatury (w ramach której: określiłam obszar badawczy, umiejscowiłam stanowisko badacza, wybrałam metodę badawczą uwzględniając sposób interpretacji i walidacji odnotowywanych w trakcie badań zjawisk) oraz (3) analizę dokumentów urzędowych.

Uczestnikami projektu badawczego były aktywne osoby starsze, zaangażowane w wolontariat regularny, stale związane z organizacją/instytucją poprzez porozumienie (formalny wolontariat), dla których świadczenie wolontariatu było wpisane w rutynę dnia codziennego. Drugą grupę uczestników badań stanowiły osoby, skupione wokół aktywnego seniora-wolontariusza. Badanie perspektywy osoby starszej, świadczącej wolontariat i jej spostrzegania przez innych, czyli: przedstawicieli organizacji w ramach, której działa osoba starsza i odbiorców tych działań, członków rodzin, koleżanek i kolegów odniosłam do koncepcji Alfreda Schutza (Schutz, [1943] 2008, s. 123 i następ.), w której główny aktor znajduje się w centrum (osoba starsza-wolontariusz), a promieniście wokół niego umiejscowieni są inni.

Rozważania przedstawione w dysertacji osadziłam w fenomenologii społecznej Alfreda Schutza i teorii strukturacji Anthonyego Giddensa.

Z uzyskanych danych, w toku analizy skonstruowałam obrazy. Z danych zastanych, głównie wyników badań ilościowych realizowanych na reprezentatywnych próbach, tekstów kultury oraz zapisów z aktów normatywnych utworzyłam, zgodnie z założeniami myśli Alfreda Schutza, marionetkę czyli humuculusa. Marionetkę w tej dysertacji personalizuje postać „kobiety pracującej”, zagranej przez Irenę Kwiatkowską w serialu „*Czterdziestolatek*”. Jest to jeden z obrazów aktywności osób starszych zaprezentowany w mojej dysertacji. Z narracji uczestników mojego projektu badawczego, po analizie zebranego materiału, skonstruowałam cztery obrazy: „Ja wolontariusz, oni wolontariusze”, „Jestem herosem”, „Sok z cytryny w słoiku”, „Jestem bojownikiem”. Całości dysertacji dopełnia podrozdział

„*Podsumowanie badań*” zawierający wnioski oraz rekomendację do dalszych kierunków badań.